

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

17. Argumenta adversariorum ponuntur & solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

471 Ex his ergo recte concluditur voluntatem nostram ex sola generali ratione causae secundae non indigere hac praedeterminatione, nisi in ea aliquid proprium, & singulare ostendatur, ob quod illam requirat; quod sane non erit facile ostendere, quia sicut in ceteris causis naturaliter agentibus; ita & in voluntate sufficienter saluatur subordinatio eiusdem voluntatis ad Deum, ut primam causam per dependentiam essentialem, quam ab illo habet non solum in esse, sed etiam in operari ratione concursus necessarij superius explicari: ergo ex vi subordinationis non est necessaria alia motio diuina praedeterminans: ergo per se loquendo non est necessaria ad actum liberum voluntatis. Probatur haec vltima consequentia, quia non est minus potens vltima ad exercendos actus sibi connaturales, quam sint aliae causae naturales ad actiones suas, nec potest singularis aliqua ratio in voluntate inueniri, ob quam haec determinatio ad voluntatis actus necessaria sit potius, quam actus reliquarum causarum.

SUBSECTIO XVII.

*Argumenta aduersariorum ponuntur
& solvuntur.*

472 Argumentum aduersariorum sic se habet, quod euidensissimum, & efficacissimum asserunt: a causa, inquit, indifferente, & indeterminata, non potest definitus prodire effectus: sed voluntas positae omnibus requisitis &c. manet omnino indifferens, & omnino indeterminata: ergo ut sic non potest aliquid opus determinatum operari; unde oportet ut ab aliquo prius saltem natura quam aliquid definitum opus eliciat, determinetur, quia implicat eandem facultatem ex se indifferentem, se ipsam determinare, quia determinatum, & indifferens contradictionem involunt.

473 Verum tamen ut bene advertit Pater Suarez, haec ipsa ratio, in qua maxime hi auctores nituntur, eorum sententiam falsam esse aperte declarat, cuiusque rei declaratio nostram maxime assertionem confirmat, clarissime enim supponunt, qui ita argumentantur totam nostrae voluntatis indifferentiam passivam esse & non activam, & negativam potius, quam positivam; nam si voluntas ut est prior suo actu, ita est indifferens ut non possit se ipsam determinare etiam positae omnibus praerequisitis ad volendum, nisi ab alio extrinseco agente determinetur: ergo illa indifferentia tantum passiva est ad recipiendum nimirum hanc, vel illam determinationem pro alterius voluntate, & arbitrio.

474 Probatur consequentia, quia respectu talis determinationis voluntas solum passive se habet, & non active, ut praedicti Doctores docent, & quidem consequenter; nam existimant hanc determinationem antecedere ordine causalitatis, & naturae omnem actum voluntatis, ex quo necessario fit hanc determinationem non effici a voluntate, quia omnis efficientia voluntatis est ab hac determinatione, quia ante illam dicitur esse inepta ad agendum aliquid eo quod sit indeterminata, & indifferens; item quia si determinatio esset effectiva a voluntate; ergo esset ab illa ut indifferente; ergo eadem ratione ipsum velle licet esset determinatum posset esse a voluntate, ut indifferente, imo iuxta veram Philosophiam, voluntas nihil per se, & immediate efficit, nisi actum volendi,

vel nolendi, sicut in vniuersum haec potentia animae proxime solum efficiunt suos actus secundos: sed illa determinatio, ut antecedit in voluntate iuxta sententiam, quam impugnamus, non est actus voluntatis, sed aliquid prius; fit ergo a solo Deo, & non a voluntate: ergo indifferentia voluntatis respectu talis determinationis est tantum passiva. Et similiter sequitur esse potius negativam, quam positivam. Dicitur enim voluntas indifferens, quia est capax vtriusque determinationis, & ex se neutram habet in actu; sed ad summum in potentia receptiva; quomodo materia dicitur esse indifferens ad varias formas, non tamen erit indifferens positae per actum eminentem, seu virtuale. Est autem omnino falsum voluntatem esse indifferentem tantum hoc modo; Nam inde aperte sequitur voluntatem non esse liberam non solum quoad vsum, sed nec quoad facultatem ipsam operandi, ut in secundo puncto proposito ostendimus. Procedit ergo ratio illa ex falso principio.

Quamobrem possumus nos hunc in modum 475 rationem retorquere potentia quae de se est positae, & active indifferens, tanquam domina sui actus potens est sua intrinseca virtute cum generali concursu primae causae se se ad suum actum determinare; imo in hoc consistit eius intrinseca vis, & perfectio: ergo non indiget extrinseca praedeterminatione praevia ad actum ut operetur. Quia potius haec vel omnino repugnat, vel certe non est consentanea intrinseco modo operandi talis facultatis consequutio per se nota est, & antecedens adeo videtur clarum ex terminis, ut non indigeat probatione, sed ut res sit evidenter explicandum amplius est facta quadam comparatione huius efficientiae voluntatis ad efficaciam causarum naturaliter agentium, quae videntur etiam habere indifferentiam quandam per eminentem vim effectivam plurium effectuum, vel actionum qualem in sole, vel in intellectu ipso considerare licet, cum tamen haec facultates non possint proprie se se determinare ad suos actus, sed a natura sint determinatae. Est ergo notanda differentia, quod in his agentibus naturalibus non est facultas indifferens positae omnibus requisitis ad agendum, sed potius in hoc habent naturalem determinationem, ita ut sol necessario ageret tota sua eminente virtute, si simul haberet materiam susceptivam totius effectus, cuius ipse solus potest esse causa sufficiens, quod si nunc vnum determinatum effectum facit potius, quam alium: solum est quia illi applicatur subiectum aptum ad illum effectum suscipiendum, & non alium: eo tamen subiecto applicato tam necessario agit, sicut ignis calefacit; idemque contingit in qualibet alia causa naturali, siue determinatio eius proveniat ex materia, siue ex alia causa ut supra tetigi; & ideo haec causae non dicuntur proprie indifferentes, sed aequivoce, vel vniuersales.

Itemque reperitur in intellectu, aliisque animae potentijs, quae naturaliter agunt; solum est in quibusdam earum quaedam subiecta ad voluntatem in vsum, & exercitio suorum actuum, quorum ipsae non sunt Dominae, & ideo illae non possunt dici proprie ex se indifferentes, nisi passive. At voluntas est indifferens active, & tanquam Domina sui actus, quia si in illa non reperitur haec indifferentia in homine absolute non inveniatur, quia nulla est alia facultas, per quam ei conveniat, & ita non erit homo liber, nec Dominus suorum actuum, quod est contra fidem, Quia ergo voluntas non imperfecte tantum, sed perfecte

perfectissimo, & spiritali modo indifferens est, ut positus omnibus requisitis possit efficere, vel continere actum suum; aut vnum, vel alium elicere, ideo potens est quamvis sit indifferens in actu primo determinare se ad actum secundum, quo circa illa propositio potentia indifferens non potest ex se producere determinatum effectum, ut verbis praecisus respondeatur distinguenda est, est enim vera in causa indifferente ex imperfectione virtutis, vel ex defectu alicuius conditionis requisitae ad agendum, non autem in causa indifferente ex excellenti Dominio ex perfecta & eminente virtute, per quam habet veram, ac propriam potestatem dominatui sui actus positus omnibus ad agendum requisitis.

477 Quae omnia confirmat Pater Suarez, tum aureis verbis, tum gemmeis rationibus; nam huiusmodi facultas, & modus agendi nec in se involuit repugnantiam; neque est cur requirit infinitam perfectionem, aut virtutem: ergo non est cur negemus convenire voluntati, quae domina est sui actus. Prior pars antecedentis satis probata est ex dictis, & ex illo exemplo Divinae voluntatis, & ex re ipsa, quia esse indifferenter in actu primo, & determinari per actum secundum non involuit repugnantiam, quia unus actus non includit necessario negationem alterius, sicut materiam primam esse indifferenter in potentia passiva, & actuari, seu determinari per vnum actum formalem non est repugnans sed potius consequens, & consentaneum; sic ergo voluntatem esse actiue, & perfecte indifferenter, & se se explicare in vnum actum, & per illum determinari tam agendo, quam recipiendo illum nihil inuoluit in se repugnans, sed potius est maxime consequens & consentaneum.

478 Posterior vero pars antecedentis probatur, quia huiusmodi virtus actiua sic operans, & se determinans potest esse participata à superiori virtute, & ab illius influxu pendens tam in suo esse, quam in actione sua: ergo absque infinita perfectione potest habere praedictum agendi modum, quia nulla est causa ob quam infinitas requiratur, Deus enim non solum est liber; sed etiam per se, & essentialiter liber vsum libertatis habet non solum absque dependentia ab alio, sed etiam absque vlla potentialitate, compositione, aut imperfectione, & ideo infinitam perfectionem ad illum modum libertatis requirit, quae propterea secundum illum modum nulli creaturae communicabilis est, participatio autem eius libertatis, & indifferenter cum vero Dominio sui actus communicari potest creaturae absque infinita imperfectione: sic ergo potentiam ex se indifferenter vnum actum determinate efficere potius, quam alium non ex determinatione alterius, sed sua sponte, & intrinseca vi, quamvis non sine concursu alterius non requirit infinitam perfectionem.

479 Quapropter non sequitur voluntatem liberam sic operantem esse primum liberum, nisi in hac voce sit magna equivoçatio: nam primum liberum, proprie dicitur quod est per essentiam liberum, vel quod libertatem habet prorsus ab alio independentem; neutrum autem horum convenit voluntati creaturae, cum non habeat libertatem, nisi participatam à libertate Dei, & ab eadem in suis determinationibus pendente; si autem primum liberum dicatur illud agens à quo in suo genere. Primo est determinatio libera, sic veram est omnem voluntatem liberam posse in suo genere dici primam radicem suae determina-

tionis, quia scilicet sine illa fieri non potest nec aliter quam ex intrinseca, & libera applicatione eius; sed haec est improprissima acceptio huius vocis, & ideo illa vitandum non est, nec voluntati creaturae attribuenda. An vero hic modus operandi satis sit ut voluntas creatura dicatur primum initium suae determinationis, in alio loco late agemus; nam in quibusdam actibus voluntatis, scilicet in malis possumus simpliciter ita loqui, in bonis autem praesertim supernaturalibus, non item, quia licet in tali determinatione libera voluntas suas partes habeat, tamen primum initium eius non est ab ipsa, sed ex Deo quia eam preparat, & adiuuat, ut se determinet, quo fit, ut loquendo de ipsa intrinseca determinatione voluntatis non ideo voluntas velit, quia aliunde est determinata, sed potius ideo velit, quia se ipsam determinat, ita tamen ut in ea causali nota indicetur causa formalis non efficiens. Nam in genere efficientis nihil aliud est voluntatem determinari, quam efficere volitionem, vel volitionem, in genere autem causae formalis determinata manet, quia manet affecta hac volitione potius, quam alia, & ita in hoc sensu non est repugnantia in illa loquutione, scilicet voluntas determinatur, quia vult, quamvis non determinetur, nisi volendo, quia ibi non importatur causa efficiens, sed formalis; propriissime autem, & sine vlla equivoçatione dicitur voluntas se se determinare volendo, & velle sese determinando. Ex quo satisfactum est ultimae confirmationi obiectionis propositae, satisque probatum relinquitur voluntatem ob suam indifferenteriam, non indigere speciali determinatione extrinseca proveniente, imo ideo illam non postulare quia indifferens est indifferenteria dominij.

Deinde conitatur ex dictis, quo sensu verum sit eandem potentiam non posse esse indifferenter, & determinatam, est enim hoc verum si in eodem genere sermo sit, non autem in diversis: itaque si potentia sit ab intrinseco indifferens actiue seu ad agendum, ut est voluntas non potest in sua virtute actiua habere determinationem, in actu primo, poterit vero formaliter determinari per actum secundum, & quando est determinata in actu secundo non potest simul esse indifferens, quoad eundem statum, licet suam facultatem indifferenter retineat.

SUBSECTIO XVIII.

Authoritatibus sacrae Scripturae in contrarium positis fit satis.

Ad loca Scripturae optime respondet P. Suarez 482
Auris verbis, illa & similia testimonia nihil ad causam praesentem conferre. Primo quidem quia in eis non est sermo de generali motione, seu concursu causae primae, nec de physico influxu eius simpliciter necessario ad actum nostrae voluntatis, alioqui ex vi illorum testimoniorum dicendum esset Deum immutare corda Principum, etiam quando conestantur ad creaturas, & dirigere gressus eorum, etiam quando pravi sunt, quae quam sint falsa, & absurda in secundo libro ostendemus.

Secundo dicitur in his testimonijs nullam esse 482
verbum de physica praedeterminatione voluntatis, sed de directione eius in verbis Ieremiae, de inclinatione in verbis Salomonis, & de immutatione cordis apud Iob; longe autem est aliud dirigere & inclinare, quam physice praedeterminare, ut